

**Vaše Veličanstvo,
Kraljevske Visosti,
uzorite vlasti i članovi Diplomatskoga zbora,
gospođe i gospodo!**

Zahvaljujem Gospodinu i izražavam svoju zahvalnost na pozivu da u apostolskom putovanju pohodim Španjolsku, ovim putem sastavljenim od više postaja, od kojih će svaka otkriti poneki vid mnogostrukog bogatstva velike zemlje koja već gotovo dva tisućljeća prima riječ Evanđelja. Predaja je oduvijek povezivala prvo evangeliziranje Pirenejskoga poluotoka s propovijedanjem apostola Jakova Starijega. Ta povezanost nosi znatno teološko značenje, jer očituje svijest mjesne Crkve da se nalazi u neprekinutom kontinuitetu s apostolskim poslanjem rođenim na Duhove.

Drevna veza između kršćanske vjere i ove zemlje, premda s jedne strane ne iscrpljuje složeni identitet vašega naroda, s druge ga je strane duboko oblikovala te predstavlja izvor nade i nadahnuća usred izazova s kojima se danas zajedno, kao ljudska obitelj, moramo suočiti. Mislim na pučke pobožnosti koje, u svakome gradu i selu, predstavljaju pravu dramaturgiju spasenja u ritmu liturgijske godine i u životnim okolnostima. Zajedno s umjetničkom i glazbenom baštinom te mnogobrojnim bratovštinama i karitativnim udrugama, oni svjedoče plodonosan susret između Isusa Krista i vašega naroda. To je narod pun žara, koji ljubi život i to očituje!

Dolazim među vas da utvrdim, ohrabrim i nadahnem obnovljenu vjernost vjernika Evanđelju te dublje pomirenje i suradnju među različitim sastavnicama ove nacije. Naime, upravo njezina povijest pokazuje kako ne kultura sukoba, nego kultura susreta rađa postojanošću i blagostanjem. Dobro promatrajući, poruka mira – koja se u ovim vremenima, nažalost, nekima čini naivnom, a drugima izazovnom – nalazi odjeka kod onih koji se ne zatvaraju u gotove ideologije, nego se otvaraju istini. Kako nas je poučio papa Franjo, postoji “napetost između ideje i stvarnosti: stvarnost jednostavno jest, dok se ideja oblikuje; između njih valja uspostaviti trajni dijalog, da ideja ne bi bila odijeljena od stvarnosti. Opasno je živjeti u svijetu puke riječi, slike ili sofizma” (*Evangeliij gaudium*, 231). “Stvarnost je, naime, važnija od ideje” (isto). Istina je uvijek veća od nas samih, te nas zadivljuje i privlači na putove pročišćenja i pomirenja, na kojima dijalog s drugima – i s Drugim, s velikim slovom – postaje bitan.

U tom smislu želim se pozvati na dva glasa ove zemlje koji već pet stoljeća hrane život Crkve i duhovno traženje mnogih, i izvan njezinih vidljivih granica: riječ je o Ivanu od Križa i Tereziji Avilskoj, koji su postali prijatelji u ljubavi prema božanskom Otajstvu. Njihova je mistika “otvorenih očiju”: ne udaljava se od povijesti, nego prodire do korijena pitanja, u samo srce stvarnosti. Osobito u tumačenju promjena i u podnošenju napetosti koje zamračuju naše vrijeme, pomaže nam tema noći, tako draga svetomu Ivanu od Križa, čiju jubilejsku godinu slavimo.

U svojoj žeđi za svjetlom, paradoksalno je naučio cijeniti tamu – “blaženu noć” – kao vrijeme u kojem se duša oslobađa onoga što je mislila da poznaje i posjeduje. I danas ono što nas najviše plaši – ono što u mnogima rađa tamu razuma i nasilje osjećaja – jest nepoznato, pred čime lako prevladava osjećaj izgubljenosti. Upravo zato potrebni su nam i u javnome životu muškarci i žene koji u tami naslućuju svjetlost, u svršetku početak, poput prodora istine koja, premda zasljepljuje, blago privodi k sebi: “O, noći, koja si me vodila! O, noći, milija od prvih zora! O, noći, što sjedini Ljubljenoga s ljubljenom, ljubljenu u Ljubljenoga preobraženu!” Naše vrijeme, koje je na površini potreseno teškim neravnotežama i sukobima, u dubini priziva mir, novu spoznaju čovjeka i njegova nepovredivog dostojanstva, priziva civilizaciju ljubavi. (usp. *Magnifica humanitas*, 186). Sveta Terezija opisuje isti put slikom unutarnjeg zamka. Napredujući iz odaje u odaju prema najdubljem središtu – prema vlastitomu srcu, svetištu istine – prostor se širi, misao se otvara, proturječja se razrješuju, napetosti se smiruju, drugi nalaze mjesto, a svemir postaje dom. Nije to bijeg u zatvorenu nutrinu, nego radikalna otvorenost prema posve Drugomu i uvijek Novomu, koja se ostvaruje kada se vraćamo samima sebi. Ta dimenzija čovjeka razlog je zbog kojega valja štiti slobodu vjere i savjesti.

Danas se čini da napast traženja popularnosti, raspirujući podjele, raste, dok se istodobno ljudsko dostojanstvo ne prestaje gaziti. Potrebni su nam stoga kultura, nutarnji život, slobodno i kvalitetno obrazovanje te otvorenost transcenciji. Ipak, upravo su iz takvih tamnih noći ljudi vjerni istini napredovali prema mjestu gdje se u savjesti susreću pravda i mir. Iz njihove slobode učimo biti slobodni.

Katolička crkva stoji u službi ove žeđi ljudskoga srca – ne namećući se, nego svjedočeći Evanđelje, oslonjena na mnoštvo mučenika i svetaca – te je i danas spremna služiti budućnosti naroda koji traži pomirenje i mir.

Pozivam sve, iz ljubavi prema istini, da napuste govore koji dijele i polariziraju vaše društvene stvarnosti i njezine povijesti, i da prijeđu od jalovih pojednostavljenja prema plodonosnomu prihvaćanju složenosti. U tome vidim posebno poslanje Europe, koje je Španjolska bitni i temeljni protagonist. To je dar koji Stari kontinent može dati svijetu želi li ostati mlad, kao što je mlad onaj koji osjeća da ima budućnost i poslanje. Potrebno je cijeniti složenost i proučavati ju, učiti ju živjeti kao blagoslov te izbjegavati pristupe utemeljene na identitetu koji stvara privid jasnoće, ali umnaža strahove i neprijateljstva. Nove tehnologije postale su umjetno okruženje u kojem se iskušavaju naše temeljne odluke: predrasude se pojačavaju, kritičko mišljenje slabi, a snažni interesi šire razorne nagone – no ipak dobro može opstati i širiti se.

Potrebno je da, osobito oni koji nose gospodarske, političke i društvene odgovornosti, načine iskorak: ulagati u školstvo, sveučilišta i znanost, u mjesne zajednice i civilno društvo. Sigurnost, koju često uzalud tražimo u oružju ili zidovima, sazrijeva u hodu s drugima, u zajedničkom rastu. To svjedoči i vaša povijest.

Prisutnost islama na Pirenejskome poluotoku, primjerice, predstavljala je dugotrajnu političku, kulturološku i vjersku stvarnost. U tom razdoblju nije postojalo samo suprotstavljanje, nego se nastojao oblikovati prostor susreta, razgovora i dijaloga o smislu istine između kršćana, muslimana i Židova. U prevoditeljskoj školi Alfonsa X. Mudroga, stručnjaci triju religija zajednički su sudjelovali u prevođenju bogate arapske, grčke i židovske baštine, doprinoseći širenju tekstova, među ostalim, filozofa Averoesa (1126. – 1198.) i Maimonida (1138. – 1204.). Osobito su gradovi poput Córdoba i Toleda postali mjestima posredovanja između jezika, religija i znanja. No, to je ujedno i istina koju svjedoče europski gradovi: njihova povijesna slojevitost i tkivo solidarnosti koje je tijekom stoljeća povezivalo njihove razlike, pretvarajući neizbježne sukobe u nova polazišta.

Kako nas je poučio još jedan plemeniti sin ove zemlje, u kušnjama i neuspjesima moguće je iznova promišljati sve: Ignacije Lojolski imao je tu odvažnost, pridajući važnost žalostima i utjehama svoga srca, u vježbi razlučivanja i duhovne mašte, po kojoj je oružju pretpostavio mir, a moćnicima svetost. Shvatio je da dobro koje ga je privlačilo nije utopija, te se njegova kriza preobrazila u milost. Isto se može dogoditi i glede “novih stvari” koje nas danas uznemiruju i o kojima su naše osjetljivosti trenutačno podijeljene.

“Izbjegavajmo riječi koje ponižavaju ili dijele. Birajmo jasnoću koja rasvjetljuje i iskrenost koja otvara putove. Ne blagoslivljajmo naivne zanose, ne pothranjujmo jalove strahove. Naprotiv, odredimo mjerila razlučivanja – dostojanstvo ljudske osobe, opće određenje dobara, opredjeljenje za siromašne, brigu za zajednički dom, mir – te ih pretočimo u praksu: odgovorno planiranje, prosudbe ljudskih i društvenih učinaka, uključivanje najranjivijih, digitalno opismenjivanje, znanstveno istraživanje i industriju usmjerene pravедnosti i miru” (*Magnifica humanitas*, 14).

Vaše Veličanstvo, Kraljevske Visosti, gospođe i gospodo, izražavam priznanje vašoj zemlji za njezinu vjernost međunarodnom pravu i multilateralizmu, što se očituje u zauzetom nastojanju za mir i solidarnost među narodima. Ujedno potičem da se i u njezinu unutarnjem životu njeguje dijalog i društveno prijateljstvo, da se u promišljanju budućnosti uzme u obzir pogled siromaha i mladih, da se zahtjevi autonomije i jedinstva usklade u plodonosnom skladu, te da se podupire proces europskoga jedinstva, ne u suprotstavljanju drugim silama, nego kao dar cijeloj ljudskoj obitelji.

Bog blagoslovio Španjolsku!